Кормош Вікторія Михайлівна
здобувачка ступеня вищої освіти «магістр» педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

Науковий керівник:
Красовська Ольга Олександрівна,
д.п.н., професор кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ АВТОРСЬКИХ ШКІЛ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Модернізація освітнього середовища Рівненщини відбувається на основі впровадження інноваційних авторських програм та експериментальних проєктів, які дозволяють відійти від шаблонних підходів до навчання й забезпечити умови для розвитку обдарувань, критичного мислення, самостійності та творчості учнів [2, с.70]. У Рівненській області впроваджуються авторські освітні програми, зокрема всеукраїнські науково-педагогічні проєкти «Інтелект України», «Росток», «На крилах успіху», «Світ чекає крилатих», «Освіта. Діти. Майбутнє», які орієнтовані на поглиблену інтелектуальну, духовну та емоційну підтримку розвитку дитини. Кожна школа має можливість обрати одну або декілька таких програм для навчання, проте для їх реалізації необхідно виділити окремий або кілька класів молодшої школи, а у колективі – знайти вчителя, готового впроваджувати експеримент. Окрім того заклади освіти створюють власні авторські освітні програми, охарактеризуємо їх.

Рівненський ліцей «Центр надії» імені Надії Маринович Рівненської міської ради – адаптивно-розвивальний білінгвальний заклад загальної середньої освіти. Рівненський ліцей «Центр надії» імені Надії Маринович виконує освітню місію, здійснює реалізацію авторської освітньої програми, забезпечуючи інтеграцію передових вітчизняних та зарубіжних технологій модульного навчання, запроваджує елементи індивідуалізації, створює освітнє середовище школи-родини, формує необхідні умови для співпраці учня, вчителя, батьків. Пріоритетними є виховання загальнолюдських, національно-патріотичних та загальнохристиянських цінностей.

Авторську програму створено відповідно до інноваційного освітнього проєкту, який реалізується згідно з наказом Міністерства освіти і науки України «Про реалізацію інноваційного освітнього проєкту за темою «Створення моделі адаптивного інформаційно-освітнього середовища початкової школи» на січень 2022 – грудень 2027 років від 16.03.2022 року. Особливістю освітньої програми є впровадження факультативу англійської мови «Рамковий курс англійської мови «Досліджуємо світ» для учнів 1-7 класів, який укладено на основі Державного стандарту початкової освіти,

базової середньої освіти, загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, курсу за вибором «Основи християнської етики. 1-11 класи», модельної навчальної програми «Пізнаємо природу» [9]. Початковий етап навчання іноземної мови надзвичайно важливий, оскільки відбувається формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також уміння сприймати на слух, говорити, читати й писати з метою підготовки учнів до подальшого поглибленого вивчення іноземної мови та формування навичок науково-дослідницької діяльності у межах визначених авторською програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Рівненський ліцей «Гармонія» Рівненської міської ради – освітній заклад плекання гармонійної соціальної особистості. Школа є регіональним представником Всеукраїнського фонду «Крок за кроком» у Рівненській області. У закладі поглиблено вивчається англійська мова у 1-11 класах, введені навчальні курси: етика, економіка, французька мова, сучасні телекомунікації. Авторська освітня програма «Крок за кроком» – це комплексна методика всебічного розвитку дитини та інклюзивної освіти від народження до 12 років, що базується на демократичних цінностях, партнерстві з батьками та індивідуальному підході. В Рівненському ліцеї «Гармонія» діє з 1994 року, орієнтуючись на створення рівного доступу до освіти, розвиток критичного мислення та успішну інтеграцію дітей з особливими потребами [7].

Особливістю впровадження авторської освітньої програми ліцею «Гармонія» на основі програми «Крок за кроком» у початкових класах є організація особистісно орієнтованого освітнього середовища. В його основі лежать ідеї теорії розвиту, висвітлені у працях Ж. Піаже, Е. Еріксона, Дж.Дьюї, зокрема ідея створення «Центрів діяльності». Навчання в «Центрах діяльності» за авторською програмою ліцею «Гармонія» відбувається один день на тиждень, в інші дні реалізовується державний компонент за програмами 1-4 класів О. Савченко та Р. Шияна. «Центри діяльності» забезпечують організацію класу, яка уможливлює поєднання різних видів освітньої діяльності, створюючи умови для навчання та розвитку дітей. Дидактичні матеріали у «Центрах діяльності» дають можливість учням досліджувати через гру та знаходити відповіді на запитання, розвивати нові концепції через дослідження. Вчителі вирішують вибір тематичних проєктів і матеріалів для «Центрів діяльності», планують залучення сімей, баланс активних і спокійних видів діяльності, структурованого і неструктурованого часу [9].

Рівненський академічний ліцей «Престиж» імені Лілії Котовської Рівненської міської ради – школа гендерної рівності. У середньостроковій перспективі освітніми цілями авторської програми ліцею є створення сприятливих умов для здобуття учнями якісної освіти на засадах гендерної рівності, толерантності, егалітарності завдяки засвоєнню різноманітних системних наукових знань, формуванню умінь і навичок, життєвих компетентностей, щодо їх самостійного застосування у різноманітних процесах життєтворчості, розв’язанні власних проблем та передбаченні наслідків своєї поведінки у навколишньому соціальному і природному довкіллі, формування ціннісного ставлення і ціннісних суджень у постійній емоційній співпраці і

спілкуванні один з одним, учнівсько-педагогічним колективом та соціальним оточенням. Кінцевою метою реалізації цілей є ефективне формування життєво важливих компетентностей інтелектуально і духовно збагаченої, фізично здорової і соціально активної особистості громадянина України шляхом втілення авторської моделі «Школа гендерної рівності Рівненський академічний ліцей «Престиж» імені Лілії Котовської» [6].

Рівненський ліцей «Колегіум» – експериментальний заклад загальної середньої освіти всеукраїнського та регіонального рівнів. У 1994 році керівництво закладу і педагогічний колектив разом із лабораторією гуманізації навчання Інституту психології імені Г. Костюка НАПН України стали ініціаторами створення авторської програми ефективності роботи гуманістичної системи, яка базувалася на вивченні п'яти підпрограм: учень – вчитель – батьки – система управління – зміст гуманістичної технології навчально-виховного процесу. Реалізація згаданої програми стала можливою завдяки перетворенню колегіуму у заклад з індивідуальним розвитком учнів, де освітній процес будується на творчій співпраці дітей, учителів, батьків, представників громадськості, де панує гуманна соціально-психологічна атмосфера в педагогічному та учнівському колективах, що сприяє навчанню і вихованню особистості з високим рівнем творчого потенціалу.

Специфіка авторської програми колегіуму тісно пов'язана з історією розвитку цього типу навчальних закладів в Україні, оскільки колегіум – давня назва української школи. Технологія і зміст навчально-виховного процесу початкової школи забезпечується учителями-предметниками, класоводами, які працюють за цілісними програмами інтегрованих курсів, за технологіями розвивального й інтерактивного навчання. У центрі уваги педагогічного колективу закладу є і залишається дитина, її потреби, самооцінка, ціннісні орієнтації, характер самореалізації. Учні колегіуму мають можливість реалізовувати себе в навчально-пізнавальній діяльності. Великою популярністю серед колегіантів користуються гуртки: математичний «Еврика», «Реклама і дизайн», Клуб інтелектуальної творчості, виховні центри «Український світ», «Пошук». Ці центри залучають учнівську молодь до пошуково-краєзнавчої роботи, дослідження історії вулиці Тараса Шевченка, де розташований заклад, формують у школярів національну гідність, виховують повагу до культурних надбань народу. В 2004 році в закладі створено авторську модельну програму «Формування національно-культурних цінностей засобами пошуково-краєзнавчої роботи», складено краєзнавчу авторську програму «Мій край від сивої давнини до сьогодення» [8].

Репрезентований аналіз регіональних особливостей освітньої галузі Рівненської області засвідчує, що формування авторських програм для початкових класів є багатофакторним процесом, зумовленим історичними, етнокультурними, соціально-економічними чинниками. Заклади загальної середньої освіти Рівненщини виконують не лише навчальну і виховну функції, а й важливу соціокультурну місію, виступаючи осередками збереження традиційної культури краю, міжкультурного діалогу, розбудови цінностей толерантності та взаємоповаги, забезпечення безбар'єрності, модернізації і

цифровізації освітнього простору. Загалом, розроблення і впровадження авторських освітніх програм ураховує регіональні й культурні особливості Рівненщини та сприяє розвитку освіти як чинника соціальної згуртованості й сталого розвитку територіальних громад. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці науково обґрунтованих методичних рекомендацій для педагогів та керівників закладів загальної середньої освіти щодо модернізації середовища початкової школи в регіональних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гораш К. В. Сучасні тенденції змін освітнього середовища закладів загальної середньої освіти. Науковий вісник Ужгородського університету. 2 (49). 2021. С. 42–47. URL: https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.42-46
2. Красовська О.О. Хом'як О. А. Н. Міськова Н. М. Альтернативна авторська початкова освіта в Україні: історична ретроспектива та досягнення на сучасному етапі. *Вісник Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука. Серія: "Педагогіка та психологія"* /ред. кол. : О. О. Марчук, М. А. Августюк, Е. З. Івашкевич та ін.; Міжнар. економ.-гуманіт. ун-т ім. С. Дем'янчука. Рівне : Видав. дім "Гельветика", 2025. № 1. С. 70-76. https://doi.org/10.32782/3041-2021/2025-1-10
3. Молнар Т., Лалак Н. Регіональний вимір формування освітнього середовища початкової школи. Вісник Кафедри ЮНЕСКО. Випуск 11. 2025. С. 65-81. URL: https://www.unesco-journal.com.ua/
4. НУШ. Як забезпечити доступ до інклюзивної освіти – рекомендації директорам шкіл та місцевій владі. 2021. https://nus.org.ua/2021/04/02/yak-zabezpechyty-dostup-do-inklyuzyvnoyi-osvityrekomendatsiyi-dyrektoram-shkil-ta-mistsevij-vladi/
5. Програма Всебічного розвитку дитини «Крок за кроком». URL: http://archive.ussf.kiev.ua/comprehensive_child_program/
6. Рівненський академічний ліцей «Престиж» імені Лілії Котовської. URL: https://www.prestizh.rv.ua/
7. Рівненський ліцей «Гармонія». URL: https://garmoniya.rv.ua/
8. Рівненський ліцей «Колегіум». URL: https://collegium.rv.ua/
9. Рівненський ліцей «Центр надії» імені Надії Маринович. URL: http://coh.rv.ua/